

Idén először a nemrégiben birtokba vett Csodaházában táboroztatott a Gyermekemért Alapítvány. Ez alkalommal a szervezet elnökét, Soós Erikát kérdeztük: jó napot, mi újság?

12. oldal

Paksi Hírnök

XXXIII. évf. 16. szám

ALAPÍTVÁ 1989-BEN

2024. augusztus 30.

PAKSI HANGULATOK Dunai felüdülés

A Kormány nyitott a tárgyalásokra

A paksi adóelvonás is téma volt az augusztus 22-i kormányinfón. Gulyás Gergely miniszterelnökséget vezető miniszter közölte, hogy a megválasztott polgármester és a képviselő-testület valamennyi tagja levelet írt Orbán Viktor miniszterelnöknek. Mint mondta, a Kormány nyitott a tárgyalásokra, a nevében Lázár János építési és közlekedési miniszter tárgyal majd, és reméli, hogy találnak olyan megoldást, ami jó Paksnak és jó a térségnek is.

Heringes Anita, Paks megválasztott polgármestere üdvözölte az elhangzottakat. A TelePaks megkeresésére elmondta, nagyon örül, hogy létrejön az egyeztetés Lázár János miniszterrel, alkalmazkodni fognak, bármilyen időpontot ajánl fel. – Örömmre szolgál, hogy azon képviselőkkel, akik aláírták a mostani testületből és a következő testületből azt a levelet, amiben megkerestük Orbán Viktor miniszterelnök urat, hogy egyeztessünk, együtt el tudunk menni majd tárgyalni – fogalmazott Heringes Anita, hozzátéve, hogy néhányan nem írták alá, ezt szomorúan elfogadja.

Fotó: magánarchívum

Azt is elmondta, hogy még egy örömhírrrel tud szolgálni a paksi lakosságnak: a korábbi megkeresésére válaszul Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter szeptember végi találkozót kezdeményezett.

– Azt gondolom, valami elindult, álljunk pozitívan ehhez a kérdéshez – mondta Heringes Anita, hangsúlyozva, hogy szeretne

majd határozott, de kompromisszumkész tárgyalópartnere lenni a kormánynak. Azt is elmondta, a cél, hogy az iparüzési adót vissza tudják szerezni, és plusz pénzekre is szüksége van Paksnak, hiszen kell a város a Paks II. beruházáshoz, ami a kormánynak is nagyon fontos projekt.

Mint ismeretes, a *Magyar Közlöny* július 31-i számában jelent meg és tizenöt nappal később hatályba lépett az a rendelet, amellyel a Kormány különleges gazdasági övezetté nyilvánította a Paks város közigazgatási területén elhelyezkedő, a paksi atomerőmű kapacitásának fenntartására irányuló, nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás megvalósítását szolgáló ingatlanokat. Ezzel körülbelül héttmilliárd forint helyi adó kerül el a várostól, aminek 62,5 százaléka Tolna Vármegye Önkormányzatát, a fennmaradó 37,5 százaléka pedig Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzatát illeti a jövőben, a pénz felhasználását is szabályozza a rendelet. A gazdasági övezet működését Lázár János miniszter koordinálja és támogatja.

-kgy-

Galántára látogatott paksi delegáció

Paks testvérvárosába, Galántára látogatott a paksi önkormányzat küldöttsége augusztus közepén. A látogatás célja a nemzetközi együttműködés fenntartása mellett a tapasztalatcsere volt.

A galántai meghívás a Galántai Vásárra szólt, a rendezvényen a hagyományt követve Galánta minden testvérvárosa képviseltette magát. A paksi delegáció tagja volt Barnabás István, Kudorné Szanyi Katalin és Horváth Zoltán önkormányzati képviselők, a küldöttséghez később csatlakozott Heringes Anita, Paks megválasztott polgármestere. A Galántai Vásáron minden esztendőben gazdag kulturális, sport- és egyéb kísérőprogramok várják a látogatókat. Barnabás István képviselő azt mondta, hogy fontosnak tartja a települések építő jellegű, együttműködést elősegítő találkozásait, amely által egy komolyabb kapcsolatrendszer építhető ki. Galánta küldöttsége előreláthatóan ősszel érkezik Paksra. Barnabás István elmondta, hogy több dolgot szeretnének egyeztetni, mint például a települések nyugdíjasklubjainak találkozóját, borászatok együttműködése, va-

Forrás: Galánta város Facebook-oldala

lamint a városkártya, amit Galántán már bevezettek (GalaKARTA) – használata az állandó lakóhellyel rendelkező lakosoknak kedvezményeket jelent számos helyi vendéglátóhelyen, intézményekben, programokon. Barnabás István azt is elmondta, hogy már felvette a kapcsolatot Visk pol-

gármesterével is, akivel megállapodtak abban, hogy várhatóan októberben Paksra látogatnak. A képviselő kiemelte, szeretné, ha ez a testvérvárosi kapcsolat is mindenképpen feleledne. A tervek szerint szeptemberben Zentára utazik Paksról delegáció.

-ra-

Kilencvenedik születésnapot ünnepeltek

Szombat Györgynét (Szabó Terézt) köszöntötte kilencvenedik születésnapja alkalmából az önkormányzat nevében Leber Ferenc alpolgármester. Szombat Györgyné Teri néni 1934. augusztus 12-én született Pakson, a Györkönyi utcában nőtt fel. Szülei gazdálkodtak, öten voltak testvérek, három fiú és két lány, közülük Teri néni volt a legfiatalabb, és már csak ő él. A Kossuth Lajos utcai evangélikus iskolába járt, majd varrónő lett. Évekig otthon dolgozott saját varrógéppel, többek között gyönyörű menyasszonyi ruhákat varrt – amit, mint mondta, imádott csinálni –, majd kitanulta a szabászatot, és nyugállományba vonulásáig a Tolna Megyei Ruhaipari Szövetkezetben a szabászati részleg

Fotó: TelePaks

vezetőjeként dolgozott. 1952-ben kötöttek házasságot Szombat Györggyel, akivel munkával

teli, de nagyon boldog és szeretetteljes 54 évet éltek együtt Gyuri bácsi 2006-ban bekövet-

kezett haláláig. Férje elvesztését követően újabb nagy törést jelentett Teri néninek, amikor 2012-ben elveszítette egyetlen, szeretett lányát, Tercsit, akihez nagyon szoros kötelék fűzte. Egy unokája van, Szilvia, és egy dédunokája, Vanda, aki Budapesten lakik. A családjára mindenben számíthat, igyekeznek maximálisan a segítségére lenni, és biztosítani neki a stabil mindennapokat. Teri néni összességében jó egészségnek örvend, szeret a lakásban tenni-venni, de leginkább tévézik, olvas, főként vallási témájú könyveket, és a Paksi Hírnököt is szívesen átfutja. Örömmel várja a családot, közöttük keresztlányát Marikát is, valamint a régi munkatársak telefonhívásai is örömmel töltik el. -gy-

Építkezés – változik a forgalmi rend

Hamarosan megkezdődik a Pécsi Egyházmegye beruházásában a Paksi Balogh Antal Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium átalakítási és bővítési munkáinak 2. üteme, mely a korábbi ütemhez hasonlóan a forgalmi rend változásával jár. A Templom utca Kossuth Lajos és Attila utcák felőli végére is *mindkét irányból behajtani tilos* táblát helyeztek ki, a Kossuth Lajos utca felől kivé-

ve *célforgalom* kiegészítő táblával. Ezáltal az utcában lakók, az iskolába gyermeküket szállító szülők, illetve a beruházás kivitelezéséhez szükséges tevékenységet végzők is a Kossuth Lajos utca felől hajthatnak be a Templom utcába. A forgalmi rend változása augusztus 21-től lépett érvénybe, és az építési munkálatok idejére szól, azaz 2026. február 27-ig.

-kgy-

Fotó: Szaffenauer Ferenc

Felhívás online kérdőív kitöltésére

Fotó: Szép Zsóka/archív

Aktualizálja Paks Város Önkormányzata a 2017-ben készült Fenntartható Városi Mobilitási Tervet (SUMP). A felülvizsgálathoz – aminek célja az életminőség javítása, a környezetkímélő, fenntartható városi közlekedés (fenntartható mobilitás) irányába történő elmozdulás – kérdőív segítségével szeretnének képet kapni a lakosság közlekedési szokásairól, a közlekedéssel kapcsolatos fejlesztési javaslatokról. A kérdőív online érhető

el szeptember 5-ig, 10-15 percet vesz igénybe a kitöltése. Térképen is lehetősége van megjelölnie a kitöltőnek, ahol valamilyen közlekedési problémát, hiányosságot tapasztal. A felmérés anonim módon történik. Azok véleményére is kíváncsiak, akik nem Pakson laknak, de egészségügyi, oktatási, közigazgatási szolgáltatásokat vesznek igénybe a városban vagy itt dolgoznak. A kérdőív elérhető a paks.hu honlapon.

Kohl Gy.

Az államalapítás ünnepén

Négy napon keresztül zajlott idén a Szent István Napok program a Csegey Dénes Kulturális Központ szervezésében. Augusztus 17. és 19. között koncertekkel, gyermekprogramokkal, gasztroudivarral, kézműves vásárral várták az érdeklődőket az Ürgemezei pihenőparkba, augusztus 20-án pedig ünnepi megemlékezésre és kenyérszentelésre a Jézus Szíve templomba.

– Szent István már több mint ezer éve döntött a keresztény értékrend választása mellett, mely a mai napig tanítja, hogy ki az ember, mi a rendeltetése, honnan jött és hová tart, és tudja azt is, hogy szabaddá egyedül az a szeretet tesz, mely a szolgálatban, a szív önzetlen szétosztásában tárul fel minden ember számára igazán – mondta beszédében Szabó Péter polgármester az augusztus 20-i városi ünnepségen a Jézus Szíve templomban.

A beszédet követően Zuschlag-Nepp Éva evangélikus lelkész, Lenkey István református lelkész és Kürtösi Krisztián római katolikus plébános megszentelték az új kenyeret, majd a hagyományt követve megkínálták belőle a jelenlevőket. Az ünnepségen közreműködött Szabó Dávid (ének). A megemlékezés előtt ünnepi szentmise volt a Jézus Szíve templomban.

Az államalapítás ünnepét megelőző három napon kulturális programokkal várták a lakosságot a Szent István Napok programsorozatban, a Csegey Dénes Kulturális Központ szervezésében az Ürgemezei pihenőparkba. A kínálatban voltak koncertek, gyermekprogramok, továbbá gasztroudivar és kézműves vásár. A programsorozatot a kilencedik Nemzetközi Fűvös Napok Fesztivál résztvevőinek közös koncertje nyitotta. Kovács Zalán László fesztiváligazgató, tubaművész elmondta, hogy a fesztivál három nagy részegységből állt, az

Fotók: Schmidt Aida, Babai István, Vasvári Márton

egyik a családi nap, a másik az edukációs programok és a harmadik a koncertprogramok. Az edukációs programok végén a táborok résztvevői, zeneiskolás, konzervatóriumi és főiskolai hallgatók, már friss diplomások együtt álltak színpadra, hogy megmutassák, mit tanultak a program során.

A további koncertek, zenei programok sorában a két színpadon fellépett a Kowalsky meg a Vega, a Veronaki zenekar, Henn, a Csurgó zenekar, a Latin Combo, a Magna Cum Laude, az Elefánt, Lotfi Begi, Szakács Erika. Dzsúdoló koncertje az időjárási körülmények miatt elmaradt, ahogy Willcox és Yamina előadása, utóbbi kettőt a másnapi program végén be tudták pótolni. A színpadi programban fellépett a Tűzvirág Táncegyüttes is. Itt volt Habók János bűvész, volt military airsoft előre regisztrált csapatoknak, valamint bemutatók, például a Szekszárdi Kutató-Mentő Egyesület

munkájába nyerhettek bepillantást az érdeklődők. Badacsonyi László, az egyesület elnöke elmondta, hogy szervezetük 2017-ben alakult, fő tevékenységük eltűnt és balesetet szenvedett emberek felkutatása, mentése akár speciális helyzetekből (vízből, mélyből, magasból) keresőkutyák segítségével. Azt is megtudtuk, hogy jelenleg tizenkét önkéntes dolgozik az egyesületben, orvosok, mentősök, rendvédelmi szervek tagjai és civilek.

Mindezek mellett szerepelt még a programpalettán népi fajtászótér, hajfonás, lufibohóc, légvár, óriáscsúszda, kincskeresés, valamint Zuggó ládavasút és játszótér a gyerekeknek. Kézműves vásárra és gasztroudivarra is invitálták a rendezvények látogatóit, akiknek lehetőségük volt megkóstolni például az ország tortáit. Sitkei Balázs cukrász a mákvirág tortáról elmondta, hogy szakemberként a torta egyes elemeit is kóstolta, amik igen eltérők, ám a különböző ízek, textúrák együtt kerek egészet, nagyon kellemes ízvilágot alkotnak. A cukormentes ország tortája idén a zöld málna lett. – Ennek elég magas a pizsztáciataralma, van benne pizsztáciahab, pizsztáciás piskóták, egy speciális mousse, pizsztáciás-málnás ropogós az alján és rózsavizes málnaszelé is benne, valamint a tetején is – mondta Sitkei Balázs, hozzátéve, hogy szerinte évek óta ez a legfinomabb cukormentes torta, igaz, ő elfogult a pizsztáciával.

A Csegey Dénes Kulturális Központ által szervezett programokon több ezren vettek részt, Márkus Zalán igazgató tájékoztatása szerint a nagyobb koncertek iránt 6-8 ezres közönség érdeklődött.

Kohl Gy.

Így védik a fákat, virágokat

Öntözőszákokat helyeztek ki új ültetésű facsemetékre a DC Dunakom Zrt. parkfenntartási csoportjának munkatársai, amivel a kiszáradástól védik a fiatal fákat. Az utóbbi években tapasztalható nyári csapadékhány miatt más módszerek bevezetésére is szükség volt a zöldfelületek gondozásában. A témáról Seregély Erzsébettel, a cég közterület-fenntartási részlegének vezetőjével beszélgettünk.

– Mekkora zöldfelületet gondoz Paks közgazdasági területén a közterület-fenntartási részleg parkfenntartási csoportja?

– Ötvenöt hektár zöldfelületet gondozunk a közterületeken. A legutóbbi felmérés szerint tízezer fa van Pakson, a pótlás célú ültetés évente olyan száz, az állománygyarapító pedig 50-60 facsemete. A cserjeállomány összterülete körülbelül 3-4 hektár, valamint 27 virágágyat is gondozunk. Hozzánk tartozik körülbelül 40 hektár külterület is, elsősorban önkormányzati tulajdonban lévő földutak, nagyobb területek mentén végzünk kertészeti feladatokat: őrsvédekezés, gyommentesítés, fűnyírás. Jelenleg 66 fő dolgozik a közterület-fenntartási részlegen, ebből 21 fő a kézi úttisztítási csoporthoz tartozik.

– Milyen feladatokat végeznek a zöldfelületeken?

– Feladatunk a fák gallyazása, metszése, a kiszáradt fák eltávolítása, pótlása, a fűnyírás, a virágágyak fenntartása (növények visszacsípeése, gyomlálás, barázdálás, öntözés), a tavaszi és őszi virágültetések, a fa- és cserjeültetések, és ősszel nagy munka a lombhúzás, az összegyűjtött avart, levágott fűvet komposztáljuk. Növényvédelmi munkát is végzünk. Évente négyszer van permetezéssel gyomirtás az utak, járdák burkolatait érintően. A rózsákat, mályvacserjéket szükség szerint permetezzük. A favédelem injektálással történik jellemzően a levéltetvek ellen, de tápanyag-utánpótlást is biztosító kombinált injektumot szoktunk kérni, ez a védelem 4-5 évig hatásos. A füstöléses módszerről váltottunk át erre, mert a mi faállományunk esetében hatékonyabb és gazdaságosabb. A helyi védelem alatt álló fákhoz probléma ese-

Fotók: TelePaks (fent), Babai István (lent)

tén növényorvost hívunk. Idén a Duna-parti gesztenyefasoron zajlott speciális munka: a lombkoronák megkönnyítése, bizonyos ágak kirögzítése, az üregek kezelése. Bevizsgáltuk a múzeum előtt álló, tavaly komoly viharkárt szenvedett fehér eperfát is, ami rendben van. A műszeres vizsgálatok során a fák törzsének belsejét és a gyökérszámójukat is megnézzük.

– Bár a közelmúltban volt némi csapadék, előtte viszont hosszú időn át nem, és nagy a hőség. Hogyan tudnak küzdeni az egyre nagyobb nyári csapadékhány ellen?

– Az utóbbi években a nyarak egyre aszályosabbak. Ilyenkor kiszárad a talaj, a benne maradt sók megváltoztatják a szerkezetét, a növények nehezebben jutnak tápanyagokhoz, akár ki is éghetnek. A virágágyakban folyamatosan barázdáljuk a talajt (kis árkokat húzunk), amivel megnöveljük a vízbefogadó képességét, a növények tövéhez tereljük, ott tartjuk az öntöző- és csapadékvizet. A cserjék alá a téli metszésből származó gallyakból aprított mulcsot terítünk, mert kicsit tartja a nedvességet. Új cserjék telepítésénél már geotextilt is teszünk a talajra. Ez megtartja a nedvességet, valamint nem engedi feljönni a gyomnövényeket, amelyek így nem tudják elszívni a dísznövényektől a vizet, tápanyagot. Új fák ültetésekor nagyobb fatányérokat készítünk, és mulcsozzuk a talajt. Ebben az évben először faöntözőszákokat helyeztünk ki facsemetékhez.

– Miért jó módszer a faöntözőszákok használata?

– Az első három évben a fákat öntözni kell, hogy megeredjenek. Nincs arra kapacitásunk, hogy ezeket a fákat napi szinten locsoljuk, ezért valamilyen innovatív megoldást kerestünk. Száz darab öntözőszákot a cég vásárolt, további kétszázat pedig az önkormányzat. Ezek a 75 literes, több éven át használható öntözőszákok folyamatos adagolással közvetlenül a gyökérszámóhoz juttatják a vizet, a tápanyagok így nem mosódnak ki a talajból. Mivel a folyamatos vízutánpótlás átmedvesíti a talajt, a gyökerek könnyebben törnek lefelé, ám ha túl sok a víz, éppen ellenkező hatást érünk el, ugyanis mivel a felszín közelében bőven kapnak vizet, nem kapaszkodnak elég mélyen a földbe. Tehát az öntözés is nagy odafigyelést igényel.

– A régi növényfajták bírják az aszályt, vagy ezen a területen is változtatni kellett?

– A cserjéknél az utóbbi időben a berberisfélék, a korallberkenye, a babérmeggy, a gyöngyvessző és a kékszakáll jellemző, ezek jól tűrik a szárazságot. A virágágyakba is keressük a szárazságtűrőbb fajtákat, ilyen például a levendula, amelyből ősszel további 1500 tövet ültetünk. Emellett egyes ágyásokat (növényársítás) alakítottunk ki cserjékkel, évelő virágokkal. Az évelőkkel ugyan több munka van, de a jól megválasztott fajták (pl. kúpvirág, gyertyavirág, levendula) a jelenlegi klímát is jól bírják. Azért nem kell lemondani a „klasszikus” virágainkról, továbbra is ültetünk árvácskát, tulipánt, százszorszépet a virágágyakba. Az ürgemezei tóba is rendre telepítünk új növényeket. A fák tekintetében jól állunk, az Ürgemező homokos talaján bevált a pusztaszil, és városzerte a kőrisfajta és a hársfa. Egyelőre más fafajtákkal nem próbálkozunk. Minden munkában szoros a szakmai együttműködés Klézsl Terézia főkertészi szaktanácsadóval. Az említett módszerek a kiskertekben is alkalmazhatók, sőt mivel kisebb területek, érdemes gyűjteni az esővizet, és azzal öntözni, hiszen összetétele révén ez a legjobb a növényeknek.

Kohl Gyöngyi

atomfutas.hu

brutál **ATOM**
a pokoli futás

Az MVM bemutatja:

BRUTÁL ATOM PAKS 2024.09.14.

Győzz le minden akadályt!

Brutálpálya szalmabálákkal, vizesárokokkal és sok meglepetéssel
Izgalmas távok kicsiknek és nagyoknak
Nevezz most early bird kedvezményell!

MVM

Paksi
Atomerőmű

Pakson találtak otthonra

Az atomerőmű minden helyiségében járt, a 2. blokk építése óta minden beépített berendezés átvételénél közreműködött, oktatta a beruházáson részt vevők szinte mindegyikét. Wollner Pál, az atomerőmű nyugdíjas vezető mérnöke akár lehetne a paksi legek embere, ha bárki is vezetne ilyen nyilvántartást.

Fotó: Szaffenauer Ferenc

Sokszor jegyzik meg Wollner Pálnak, hogy „láttalak a tévében”, mivel szinte minden paksi rendezvényen ott van, hacsak nincs más programja. Ez az érdeklődésén túl abból ered, hogy a Paksi Fotósok Baráti Körével vállalták, hogy a város programjait, épített és természeti értékeit megörökítik. Az általa alapított klub már nem létezik, de ő rendíthetetlenül végzi az önként vállalt feladatot. S bár fényképezőgéppel a nyakában vagy újabban telefonnal a kezében látja mindenki, Pali nem fotós, hanem eredetileg villamosmérnök.

– Édesapám a DÉMÁSZ-nál volt művezető, sokat jártunk vele mindenfelé. Ötödik osztályos koromban eldöntöttem, hogy én is villamos szakember leszek – meséli. Tizennégy évesen került Budapestre, az Üteg utcai villamosenergia-ipari technikumba, majd a Kandó Kálmán Erőszármú Műszaki Főiskolára, amit két év katonaság követett Zalaegerszegen. Hálózattervezőként kezdte pályafutását, majd az öt nagy gyáregységgel működő, háromezer embert foglalkoztató Alföldi Porcelángyár munkavédelmise lett, közben elvégezte a munkavédelmi főiskolát.

A katonaság után megnősült, két gyermeke született, Nóra és Zoltán. A körülmények úgy hozták, hogy tíz év múlva elvált.

Paksra az atomerőmű-építés hozta, mégpedig 1983-ban, a 2. blokk építésének idején.

A szimulátorközpont villamosmérnöki állására pályázott, de amikor megtudták, hogy felsőfokú munkavédelmi végzettsége is van, oda csábították, mondván, ott nagyobb szükség van rá. Szeptember elsejével került Paksra. Októberben bemutatott egy Pakson dolgozó lánynak, Ildikónak, akivel 1986-ban összeházasodtak, egy fiuk született, Péter. Pali az atomerőmű munkavédelmi osztályán dolgozott, amikor az ERBE beolvadt az atomerőműbe. Őt bízták meg azzal, hogy a

beruházási igazgatóság munkavédelmi vezetője legyen. Akkoriban az 1. blokk már működött, a 2. épült, s aztán a többi. Az általa vezetett csupán háromfős csoporthoz tartozott a nagyberuházás munka-, környezet-, tűz- és sugárvédelmi felügyelete, irányítása. – Az úgynevezett négyes bizottsági bejárásokon a tervező, a beruházó, kivitelező és üzemeltető szervezet képviselője vette át a berendezéseket. – Én voltam az utolsó aláíró a jegyzőkönyveken az összes berendezésnél.

Az erőmű minden helyiségében jártam, oktattam és vizsgáztattam a beruházáson dolgozó összes embert.

Ezt kevesen mondhatják el magukról – fogalmaz. Azt is elmondta, hogy büszke rá, hogy amikor átvette ezt a feladatot, attól kezdve bejelentésköteles tüzeset és halálos munkabaleset nem történt a beruházáson. Véget ért a beruházás, megszűnt a beruházási igazgatóság, a munkavédelmi osztályon nem volt üres státusz, így a karbantartási igazgatóságra került minőségbiztosítási, vizsgáló mérnöknek. 1989-ben a munkavédelmi törvény úgy rendelkezett, hogy munkavédelmi bizottságot kell alakítani. Az atomerőműben létrejött tizenhárom fős, választott szervezet elnöke lett, s maradt egészen 2005-ig, amikor az iparági munkavédelmi bizottság alapítására kérték fel. Mivel sugárveszélyes munkakörben dolgozott, korkedvezményrel nyugdíjba mehetett volna, de ő úgy döntött, maradjon még három évet. Ám amikor híre ment, hogy megszűnik ez a fajta kedvezmény, még-

is elbúcsúzott. 2006 decemberében pár nap alatt kellett kipakolni az irodát. A legnagyobb fájó pont számára, hogy élete dokumentumai a zúzdában végeztek.

Az ESZI-ben tizenöt éven át óraadó és érettségi bizottsági tag volt. Kezdetektől írt az atomerőműves lapba, folyamatosan tagja volt a szerkesztőségi bizottságoknak.

Beregnyei Miklós mellett neki volt fotózási engedélye az erőmű teljes területén és annak rendezvényein. Egyébként nemcsak a már említett városi eseményeket örökíti meg, hanem az utazásait, túráit is. Járja a világot, az országot és a környéket. Sok fotópályázaton részt vett, sok-sok könyvben, naptárakon szerepelnek fotói, és több mint ötven fotókiállítása volt. Az Atomerőmű Sportegyesületben tagja a vitorlás szakosztálynak, és a természetjáró szakosztályban ezüstjelvényes túravezető.

Nagyon büszke egyetlen unokájára, Gellértre, aki kitűnő tanuló, fuvoázik és kéthetente szolgáltat ad Budapesten a gyermekvasúton. Sajnos Hódmezővásárhelyen él, így ritkábban találkozhatnak.

Palinak viszont már Paks az otthona, amit nagyon szeret, mert élhető, nyugodt, biztonságos város, ahol nagyon sokan ismerik.

Gyönyörű fás, ligetes, sok-sok szép park és játszótér van, amivel szeret büszkélkedni az ismerőseinek. – És villanybusszal járok Pakson. Ez is szuper, hogy ezzel bárhova el lehet jutni a városban – fűzi hozzá.

Szabó Vanda

HONVÉDELMI
MINISZTERIUM

CSATLAKOZZ A TERÜLETVÉDELMI TARTALÉKOSOKHOZ!

HAZASZERETET. KÖZÖSSÉG. TAPASZTALAT.

IRANYASEREG.HU

MAGYARORSZÁG BIZTONSÁGA ÉS BÉKÉJE KÖZÖS ÜGYÜNK.

KÉSZÜLT A HONVÉDELMI MINISZTERIUM MEGBÍZÁSÁBÓL, MAGYARORSZÁG KORMÁNYA MEGRENDELÉSÉRE.

Már Pakson az első nagyberendezés, az olvadékcsapda

A Paks II. Zrt. és a fővállalkozó ASE JSC mellett az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. és az MVM Ovit Zrt. szakemberei összehangolt munkával leemelték és helyére szállították az új atomerőmű első Pakstra érkezett nagyberendezését, az olvadékcsapdát.

Fotó: Paks II. Zrt.

– Elérkeztünk a Paks II. egyik leglátványosabb eseményéhez, az erőmű biztonságát szavatoló zónaolvadék-csapda kiemeléséhez. Rendkívül megfeszített, iparági együttműködésen alapuló munka eredményeként kerültek a tárolási helyükre az olvadékcsapda egyenként is hatalmas méretű darabjai – fogalmazott Kiss László Gábor programigazgató. A Paks II. Zrt. és a fővállalkozó ASE JSC mellett az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. és az MVM Ovit Zrt. több szervezeti egységének, munkatársainak hatékony, összehangolt, precíz munkája jóvoltából a tervezettnél gyorsabban végeztek a folyamattal: a nehézkikötői daru emelte ki a szállítóhajóból az elemeket egy speciális teherautóra, amely a betonüzemnél kijelölt ideiglenes tárolóhelyre szállította. A zónaolvadék-csapda végleges helye a reaktortartály alatt lesz, ahol biztonsági funkciót lát el. A biztonságon volt a fókusz a szállítás és emelés során is, hangsúlyozta Kiss László Gábor programigazgató, hiszen a legnagyobb eleme,

a tartály több mint 150 tonnát nyom, a több részletben érkező olvadótöltetek együttes súlya 218 tonna, a tartógyűrű pedig, amelyet szintén alkatrészeire szedtek, megközelíti a 160 tonnát. A csapda része még egyebek mellett a karbantartó pódium, ami több mint 76 tonna, valamint az olvadékterelő elem is, ami 128,7 tonna össztömegű.

A gyártási folyamatot nemcsak a Paks II. Zrt. szakemberei, hanem az Országos Atomenergia Hivatal képviselői is nyomon követték, illetve a helyszínen ellenőrizték az elemek leemelését és helyükre szállítását is. A Paks

II. Zrt. szakemberei a tárolási helyen végezték el a csomagolás és a bejövő áru ellenőrzését.

A zónaolvadék-csapda az első hosszú gyártási idejű berendezés, ami elkészült. A szakemberek számára ezért természetes kihívást jelentett a menedzselése. Ilyen berendezés – ahogyan Bánki Attila, a Paks II. Zrt. programelem-felelőse fogalmazott – nem készült és nem érkezett még Magyarországra. Mint elmondta, a gyártásán háromszázan dolgoztak, de a Paks II. Zrt.-nél is népes szakembergárda foglalkozott vele, kezdve a tervezési és gyártási audittal, a gyártásengedélyezési dokumen-

tációs csomag többszintű véleményezésén át, amiben a Műszaki Igazgatóságé volt a munka oroszánrésze, a minőségügyi ellenőrzésig, amit a Program Minőségi Osztály munkatársai végeznek. – Többször jártunk a helyszínen, s végeztünk a tervező, a fővállalkozó és a gyártómű szakembereivel közös ellenőrzéseket a minőségirányítási tervben szereplő ellenőrzési pontoknak megfelelően, illetve azokon felül is – mondta Bánki Attila. A munka volumenét jól jellemzi, hogy a gyártásengedélyezési dokumentációs csomag 2150 dokumentumot tartalmaz, ami több mint 15 ezer oldal. Az átadási dokumentációs csomag pedig majdnem 35 ezer oldalt tett ki.

A szakember arra is kitért, hogy már úton vannak Pakstra az első betonöntéshez szükséges csővezetékek, illetve zajlik a zsonpok gyártási előkészülete is. Ezek a tervek szerint szintén megérkeznek ebben az évben.

A Duna víz hőmérséklete – ellátásbiztonsági szempontok

Kulcsfontosságú az ellátásbiztonság szempontjából a paksi atomerőmű. Ez is indokolja, hogy újabb üzemidő-hosszabbításra kerüljön sor. Emiatt született az a javaslat is, hogy kritikus helyzetben, miniszteri engedéllyel átléphessék a Duna hőterhelésével kapcsolatos jelenleg érvényben lévő korlátokat.

Augusztus 3-ig tartott a társadalmi egyeztetése annak a jogszabálytervezetnek, amelynek lényege, hogy az energiaügyi miniszter jóváhagyhatná, hogy esetenként határérték fölé emelkedjen a paksi atomerőmű alatti Duna-szakasz víz hőmérséklete. Az indoklás szerint a globális éghajlatváltozás okán vált szükségessé, hogy a víz hőmérsékleti korlátozással kapcsolatos szabályoknál az ellátásbiztonsági szempontokat is figyelembe vegyék. A javaslat szerint a határérték ellátásbiztonsági okból az energiapolitikáért felelős miniszter hozzájárulásával túlléphető.

Dr. Kovács Antal, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. kommunikációs igazgatója elmondta, hogy az atomerőmű ilyen eredetű leterhelésének olyan társadalmi hatása lehet, amivel mostanáig nem számoltak. Az áramigény nő, különösen kánikulában – az esti órákban – rendkívül magas a fogyasztás. Július közepén két egymást követő napon is megdőlt az országos nyári fogyasztási rekord, az utóbbi időben az európai hálózat egyre többször volt a blackout, azaz a teljes áramszünet határán, és szintén július közepén ezer forintra emelkedett a megawattóránkénti nagykereskedelmi

Fotók: Babai István/lent archív

áramár. Ezen okok indokolják a szabályozás felülvizsgálatát. A Duna víz hőmérsékletével kapcsolatban dr. Kovács Antal azt mondta, magánemberként úgy gondolja, hogy a klímaváltozás miatt a tavak és folyók élővilága minden bizonnyal hozzászokott már a hőséghez, hiszen idén nyáron sem volt ritka a 30 fok feletti hőmérséklet a Balatonon, a kisebb tavakon, sőt még Domboriban a Duna-holtág víz hőmérséklete is elérte a 31 fokat, és nem okozott halpusztulást. Így az indokolt esetben engedélyezett, szigorúan kontrollált túllépés esetén sem kell kedvezőtlen ökológiai hatásra számítani.

A paksi atomerőmű 1–4. blokkján a Duna kedvezőtlen víz hőmérséklete miatt szükséges teljesítménycsökkentések mellett többször végeznek menetrendesített leterheléseket is a rendszerirányító (MAVIR) kérésére. Dr. Kovács Antalt megkérdeztük arról

is, hogy nincs-e kedvezőtlen hatása az atomerőmű berendezéseire az, hogy egyre gyakoribban az ilyen esetek. – Az elmúlt években nagyon kevés példa volt a visszaterhelésre, idén azonban valóban többször sor került rá. Dicséretes az a törekvés, hogy a megújulók minél nagyobb részarányt képviseljenek a hazai termelésből, aminek eredményeként az elmúlt évben nagyon sok új kapacitást született, ez okozta, hogy egyre gyakrabban kényszerülünk a paksi blokkok visszaterhelésére – reagált a kommunikációs igazgató. Kifejtette, hogy a létesítési engedélyben meghatározták, hogy mennyi visszaterhelést tolerálnak a blokkok, ezt természetesen figyelembe veszik, és még nagyon sok tartalék van. Ugyanakkor ilyen mennyiségű változásra, ami felmerült és várható, új elemzés készül. – Folyik az egyeztetés az Energiaügyi Minisztérium, az MVM és az Atomerőmű között ebben a kérdésben. De természetesen csak annyi leterhelést vállal az atomerőmű, ami nem okoz biztonsági problémát – szögezte le dr. Kovács Antal. A kommunikációs igazgató kitért arra, hogy a paksi atomerőműnek fontos ellátásbiztonsági szerepe van, hiszen a legnagyobb hazai áramtermelő, ráadásul kibocsátásmentesen és a legolcsóbban állítja elő a villamos energiát. Éppen ennek okán született döntés arról, hogy az 1982–1987 között üzembe helyezett, eredetileg 30 éves üzemidőre tervezett blokkok élettartamát újabb húsz évvel meghosszabbítsák, így azok a 2050-es évekig szolgálhatják a hazai fogyasztókat.

Szabó Vanda

Fotó: Szaffenauer Ferenc

Jó napot, mi újság?

Soós Erika

Soós Erika neve összeforrt az elsősorban sajátos nevelési igényű, fogyatékkal élő paksi és Paks környéki gyermekeket támogató Gyermekemért Alapítvánnyal, amelynek évek óta elnöke. Jelenleg huszonöt családdal áll kapcsolatban a szervezet, akiket immár Csodaházukban fogadnak. A segítő tevékenysége mellett butikot vezet. Mint elmondta, nem bánja, hogy nem teljesült gyermekkori álma: nem vette fel Winnetou.

Soós Erika közvetlenül nem érintett a sérült emberek világában. Empatikus készségét véleménye szerint az sem erősítette, hogy szülei korai halálát követően, 17 éves korától ő gondoskodott a kishúgáról. Azt mondja, hogy az alapítvány, mint minden más az életében, egyszerűen csak szembejött vele.

– Azt vallom, hogy a dolgok körülünk függetlenül történnek, csak reagálunk rá. Negyven éve bekapcsolódtam a beteg és moz-

gássérült gyermekek megsegítésére hivatott Aranyág Alapítvány munkájába. Ez is csak úgy szembejött velem, mialatt a divatvilágban, az akkor megalakult Skála áruházláncnál dolgoztam. Később, amikor szülővárosomból, Dunaújvárosból Paksra kerültem, Kóti Katika szülei rajtam keresztül az Aranyágtól kértek segítséget kislányuk gyógykezelésére. Nagyszabású rendezvénysorozatot szerveztünk, Katin sikeres műtéteket hajtottak végre. Számláján azonban maradt egy összeg, amit nem használtak fel, és az édesanyja megkeresett azzal, hogy segítsék jó helyre juttatni.

– Jártam a hivatalokat, hogy továbbvihessem az általuk létrehozott Gyermekemért Alapítványt, ám a legtöbb helyen hátsó szándékokat feltételeztek. Szembesültem vele, hogy sehol sem kapja meg a fogyatékkal, betegséggel élők csoportja a kellő segítséget, ami arra ösztönözte, hogy még intenzívebben dolgozzak ezen a küldetésen. Im-

már Papp Katalin védőnővel, Franckó Klárával – aki maga is sérült gyermeket nevel – hárman visszük az alapítványt, amelynek története a hullámvölgyek ellenére is sikeres történet. Elértük, hogy az önkormányzattól hároméves szerződéssel megkaptuk a KRESZ-parknál lévő egykori közösségi ház épületét, amely immár alapítványunk Csodaháza. Nyáron már ott tartottuk a táborunkat huszonöt gyermeknek, az országban egyedülálló módon ingyenesen. Felemelő érzés volt látni, hogy a szülők milyen felszabadultan beszélgettek egymással, mosolyogtak, és a sok nehéz pillanatot megélt gyermekek milyen önfeledten, boldogan tudtak játszani – emelte ki Erika, aki azt is elmondta, hogy újra visszatért az emberekbe vetett hite, amikor idegenek függével, dinnyével lepték meg a táborozókat, voltak, akik felajánlották, hogy függőnyt varrnak, vagy elintézték, hogy légkondicionáló hűsítse a foglalkoztatószobákat.

– Folyamatosan fejlődünk, keressük a lehetőségeket. Franckó Klári, aki személyes példaképem is erejével, pozitivitásával, most a Történelmi Stabilizáló Mozgásprogramot tanulja, hogy ezzel is segíteni tudjon a gyerekeknek. A családoknak tíz, ha súlyos az eset húsz ingyenes kezelést biztosítunk. Mindig vannak újabb jelentkezők. Dévény-tornát, TSMT tornát, iskolaelőkészítő foglalkozást lehet igénybe venni, az egészséges gyerekek szüleinek sem kell Paksról elutazniuk, ha fejlesztésre van szükség. Az igényeknek megfelelően változik a szakember-látottságunk is – összegzett.

Erika arról is beszélt, hogy kereskedelmi főiskolát végzett, megjárta az egykori Szovjetuniótól az USA-ig számos országot, a divatirányzatokat tanulmányozta és hozta Magyarországra, mialatt a Skálának dolgozott. Majd megismerkedett későbbi férjével, aki nem bírta Paks nélkül élni, így itt telepedtek le, sikerült egy 1805-ben épült házat felújítaniuk. Az Erika által vezetett, Vonal névre keresztelt ruhaüzlet évtizedek óta ikonikus Pakson. – Mindig nagyon érdekelt a divat. Első amerikai farmeremet főiskolásként, háromheti hajnali borsószedés után vettem meg az ecseri piacon, de nem tetszett a színe, így kikoptattam téglával. A divat mellett foglalkoztat az építészet és a lakáskultúra, Budapestre járok inspirálódni, szeretem a körfolyosós bérházakat, az Andrássy utat – tette hozzá Erika, akitől azt is megtudtuk, hogy imád utazni, legszívesebben a skóciai kastélyokat látogatni végig. Emellett nincsenek nagy vágyai, a legjobban egy kávéház teraszán szeretne nézelődni, olvasni. Ami a könyveket illeti, mindenevő, Szabó Magda *Az ajtó* című regényét már háromszor elolvasta, mindannyiszor más jelentett számára. Gyermekkorában a *Nagy indiánkönyvet* falta, és mindenkinek azt válaszolta a kérdésre, hogy mi lesz, ha nagy lesz, hogy Winnetou felesége...

Sólya Emma

A védőnő válaszol: a lázról

Mi a láz? Kell-e csillapítani? Mikor, hogyan, mivel? Gyakran fordulnak a szülők ilyen kérdésekkel is védőnőjükhöz. Ezért ez alkalommal a lázról beszélgettünk Hegedüsne Páka Teréz, Holczer-Vörös Tekla és Papp Katalin területi védőnőkkel.

Fotó: Szaffenauer Ferenc/archív

A szakemberek mindenek előtt leszögezték, hogy a láz nem betegség, hanem a szervezet kórokozókkal szembeni természetes védekezési reakciója, aminek révén segíti a gyógyulást. A jelenleg érvényes szakmai álláspont szerint 36–37 Celsius-fok esetén normális testhőmérsékletről, 37–38 fok esetén hőemelkedésről, 38–39 fok esetén mérsékelt lázról, 39–40,5 fok esetén magas lázról és 40,5 fok felett igen magas lázról beszélünk (hónaljban mért értékek). A védőnők felhívták a figyelmet, hogy a végbélben mért értékek magasabbak, ilyenkor fél fokot le kell vonni a mért értékből. A lázmérésre a digitális lázmérőket ajánlják, ezekkel a testhőmérsékletet egyéves korig a végbélben javasolják mérni, utána lehet hónaljban.

Elmondták, hogy 38 Celsius-fokig nem indokolt a lázcsillapítás, ha meghaladta ezt az értéket a testhőmérséklet, akkor a gyermek állapotától függően mérlegelendő. Akkor adjanak lázcsillapítót, ha bágyadt, rossz a közérzete, elfekszik. Magas láz, igen magas láz esetén jó kiegészítő lehet a gyógyszeres lázcsillapítás mellett a fizikális, amelynek két formája van. Az egyik a priznic, azaz a hűtőborogatás. Ilyenkor egy törölközőt vagy lepedőt át kell nedvesíteni langyos vízzel és becsavari vele nyaktól lefele a gyermek egész testét (a pelenkát rajta hagyjuk), ha átmelegedett cserélni, és egy fél óra múlva újramérni a testhőmérsékletét. A másik a hűtőfürdő. Ebben az esetben testmeleg vizet kell engedni a kádba, annyit, hogy ha

beleül a gyermek, a mellkasáig érjen, majd hideg víz fokozatos hozzáadásával le kell hűteni és locsolgatni vele a gyermek egész testét. Arra figyelni kell, hogy ne dideregjen a gyermek, mert akkor ismét felszökik a testhőmérséklete. A fizikális lázcsillapítás csak lázas állapotban alkalmazható, hőemelkedésben ne hűtsék a gyermek testét. Negyven fok felett mindenképpen szükséges a lázcsillapítás. Lázás állapotban könnyű, jól szellőző ruhát adjanak a gyermekre, és legfeljebb olyan vékony takaróval takarják be, ami nem akadályozza a test hőleadását.

A gyógyszeres lázcsillapításhoz csecsemőkorban a kúp, nagyobbacska gyerekeknél a csepp, szirup jellemző. A védőnők felhívták a figyelmet, hogy ha a gyermek hány, akkor a csepp, szirup nem javallt, ha pedig hasmenése van, akkor a kúp. Ha a kúp(maradvány) a beadás után kijön, fel lehet helyezni újabbat, azonban ha már legalább húsz perc eltelt, akkor nem kell, mert addigra már felszívódik a szükséges hatóanyag. Hangsúlyozták, hogy a szülők konzultálják

nak a gyermekorvosukkal, hogy szükség esetén milyen lázcsillapító gyógyszert javasol, és az milyen gyakorisággal és mennyiségben adható. Ha lázas a gyermek, a folyadékpótlás nagyon fontos! Ha nem fogad el ételt, ne erőltessék, ha elfogad, akkor pedig könnyen emészthetőt kapjon. Az anyatejes, tápszeres baba is étvágytalan lehet, de fontos, hogy gyakran kínálják meg, hiszen számára az anyatej vagy tápszer folyadék is egyben. Arról is beszéltek a védőnők, hogy ha „csak” lázas a gyermek, az önmagában nem igényel orvosi, ügyeleti ellátást. Kivétel a ritkán, jellemzően a hőemelkedés szakaszban előforduló úgynevezett lázas eklampszia, azaz a lázgörcs, amit nem maga a láz okoz, hanem idegrendszeri tünet. A lázgörcs hirtelen lép fel, a gyermek teste megfeszül, rángatózik, szemei fennakadnak, elveszíti az eszméletét. Bár a lázgörcs – ami lázcsillapítóval nem előzhető meg – ijesztő, rendkívül fontos, hogy a szülők megőrizzék a nyugalmukat, hívjanak mentőt, és kezdjék meg a gyermek testének fizikális hű-

tését. Az egyszerű lázgörcs néhány perc alatt lezajlik. Komplikált lázgörcsről beszélünk, ha a görcsroham tíz percnél tovább tart, ismétlődik, valamint más idegrendszeri eltérés is megfigyelhető, ilyen esetben neurológiai kivizsgálás javasolt.

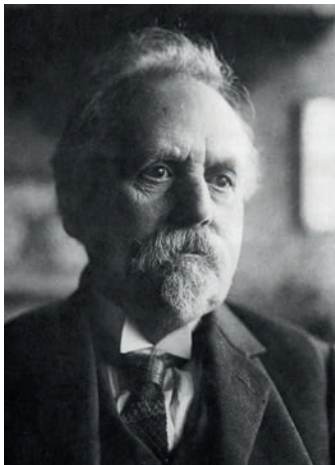
Orvoshoz kell fordulni egyébként akkor is, ha három napnál tovább lázas a gyermek, ha visszatérő vagy egyszeri kiugróan magas lázat tapasztalt a szülő, ha hat hónaposnál fiatalabb csecsemőről van szó, továbbá ha az állapota fokozatosan romlik, vagy további tünetek jelentkeznek (pl. bőrvérzés, tarkótáji fájdalom, fül-fájás, nehézlégzés, aluszékonyság). Arra is felhívták a figyelmet, hogy a szülők mindenre kiterjedően, alaposan tájékozódjanak láz témakörben, mégpedig megbízható forrásból, hogy szükség esetén ezen ismeretek birtokában legyenek, és így aggodalommal telten is magabiztosan tudjanak cselekedni. Ha mégis elbizonytalanodnak, kérdezzék védőnőjüket, gyermekorvosukat.

Kohl Gyöngyi

Az eltűnt városkép nyomában

Palágyi Menyhért halálának centenáriuma

Fotók: magánarchívum

Palágyi Menyhért időskori fotója és egy másik sírköve Darmstadtban

Palágyi Menyhért tudományos működését folyamatosan viták és elismerések kísérték, olyan elméleti tudós volt, akinek gondolatai nem hagyták közömbösen kortársait és az utókort sem. Már Einstein előtt a téridő relativitásával foglalkozott a *Neue Theorie des Raumes und der Zeit (A tér és az idő új elmélete)* címmel 1901-ben német nyelven Lipcsében megjelent könyvében. Később Einstein elméletének nagy bírálója lett, 1914-ben Bécsben tartott előadásában (*Relativitáselmélet és a modern fizika*) kifejtette, hogy az ő korábbi téridő elmélete bizonyos szempontokban megegyezik Hermann Minkowski német matematikus elméletével, amely aztán 1904-ben Einstein relativitáselméletének alapja lett.¹ Palágyi vallotta, hogy a nemzeti gondolat és érzés ápolása szükséges egy modern, polgárosult világban is. A Társadalomtudományi Társaságból éppen azért lépett ki, mert elmentébe került a polgári radikálisokkal és Szabó Ervin körének szociáldemokratáival. Társzerkesztője volt a *Magyar Társadalomtudományi Szemlé*nek, amely nemzeti és antimarxista irányzatú volt, ebben jelent meg értekezése *A nemzeti gondolat filozófiá-*

ja (1908), valamint egy nagyobb írása *Marx és tanításai* címmel. Ez utóbbiban cáfolta a marxi munkaérték-elméletet, rámutatott a szocialista eszméket hirdető radikálisok polgári jólétére. A marxizmus forradalmi vonását, az osztályharcot elítélte, amit a francia forradalom negatív örökségének tudott be.² Ezt a művét a konzervatív irányzatok örömmel fogadták, s idézték, mely egyben azt is eredményezte, hogy a szocializmus évtizedeiben nem volt divat tudomást venni Palágyiról a honi filozófia- és irodalomtörténetben. A viharos idők után a darmstadti egyetem hívta meg professzorának 1919-ben. A kibontakozó Horthy-korszakban megbízták a magyar sorskérdések nyugati sajtóban való interpretálásával. A *Frankfurter Zeitung* szerint Palágyi eszmecserét folytatott gróf Teleki Pál miniszterelnökkel, amelynek során Teleki főleg arról panaszkodott, hogy politikai szándékait külföldön, különösen Németországban nem értik meg. Palágyi ekkortól családjával már tartósan Németországban élt, továbbra is tartott előadásokat a laikus körökben divatos einsteini relativitáselméletet bírálva. Az antiszemita felhangokkal kísért német-

országi Einstein-kritikák kontextusában igen fontos tényező volt Palágyi zsidó származása, hiszen másokkal ellentétben ez nem motiválhatta bíráló beállítódását. 1923-ban kezdte rendszerezni életművét, legfontosabb munkáját, a *Természetbölcseleti előadásokat* egy önéletrajzi előszóval, csekély változtatásokkal ellátva kívánta megjelentetni. Megbízta tudós barátját, Klages Ludwigit filozófiai hagyatékának gondozásával. Visszaemlékezések szerint sikerrel próbálkozott drámaírással is, bár műve elveszett, de meglepő, hogy a fennmaradt alaptörténet csaknem teljesen megegyezik Friedrich Dürrenmatt *Fizikusok* című drámájának történetével. Művei közül néhányat halála előtt barátainak adott még kéziratban, megmenekítve így azokat a közelgő náci öröletől, amikor minden zsidó művet és kéziratot elégettek. 1924. július 14-én agyvérzés következtében, 64 éves korában hunyt el Darmstadtban.

„A darmstadti főpolgármester elrendelte, hogy [...] Palágyi Menyhért hírneves magyar filozófus sírját városi kezelésbe vegyék s ezentúl Darmstadt városa gondoskodjék a sír ápolásáról és díszítéséről.”³

Rejtélyes, hogy az erdei temetőben (Waldfriedhof) az idők folyamán két sírkő is jelezte Palágyi nyughelyét, ráadásul a fennmaradt mindkét sírfőtön téves, 1857-es születési évszám szerepel. Sírhelyét ennek ellenére ma már nem találjuk, mert 1944-ben ismeretlen okból felszámolták a temető azon részét. Megjegyzendő, hogy a magyar gyökereket büszkén vállalva leszármazói is következetesen ékezzel írták a nevüket, ahogyan Palágyi is tette élete végéig.⁴ A hazai nekrológok közül

talán Juhász Gyuláé a legmeghatóbb, amely a *Szeged* című lapban jelent meg:

„Egy magyar filozófus halt meg most német földön önkéntes száműzetésben, és névének olvasatára sokan fölfigyeltek, és kíváncsian kérdezték magukban: oly ismerős név, vajon mikor is hallottam? Mert noha a napi politika szennyes és kicsinyes hullámaiban sohasem fűrdött és a hordók tetejéről sohasem ígért mindent, hogy semmit se adjon, mert noha nem tülekedett és lármázott a fórumon, nem harsogott divatos és hangzatos jelszavakat, mégis, vagy talán éppen azért, a magyar nemzeti öntudat és önérték, önbírálat és önismeret fölkeltése, ébresztése és erősítése körül ennek a szegény paksi zsidófiúnak több és maradandóbb érdeme van, mint az egész mai fajvédelmi csoport összes izgága és garázda szélkiáltóinak...”⁵

Halálának centenáriuma jó alkalom arra, hogy hosszú mulasztás után szülővárosa, Paks a tudós életművéhez méltó módon felkarolja emlékeztét és lerója kegyeletét. A lakótelep családi házas övezetében már hagyomány, hogy az utcákat valamely tudósról nevezik el. A jövőben keletkező új utcák névadásához ezúton ajánlom a lakók figyelmébe a város méltatlanul elfeledett szülöttét.

dr. Hanol János

¹ Serdült Benke Éva: *A meg sem ismert Palágyi*, 2007., Hiador könyvek, rov.: SBÉ, 29.o.

² SBÉ, 28.o.

³ *Dunántúl*, 1934.10.20., 4.o.

⁴ SBÉ, 74.o.

⁵ *Szeged*, 1924.07.18., 1.o.

Szinte mindenki ismeri a városban Beregyei Miklóst, aki augusztusban ünnepelte 80. születésnapját.

Miklós a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Ibrányban született. A tokaji gimnáziumban érettségizett, humán tagozaton. Ezután a szentendrei Műszaki Katonai Főiskolára került, majd Hatvanban egy különleges műszaki alakulatnál lett századparancsnok. Ott kezdett el a helytörténettel komolyabban foglalkozni, és a laktanyában megszervezte – a hadseregben elsőként – a helytörténeti szakkört, és létrehozott egy helytörténeti múzeumot.

1976-ban költözött családjával Paksra, ahol az atomerőművet építő műszaki zászlóaljnál a kulturális munka instruktora lett. Az ifjúsági klubok, a laktanya könyvtára és a katonák általános iskolai oktatása tartozott hozzá, amíg 1991-ben bekerült az atomerőműbe. Egy évvel később létrehozta az üzemtörténeti gyűjteményt, amely 1999. július 16-án kapta meg a múzeumi működési engedélyt. 2008 decemberében sikerült megszerezni a 306-os előkészítő raktárt. Ettől kezdve felgyorsultak az események, megkezdődött a múzeumi törvényben előírt feltételek megteremtése, és 2010. december 9-én a minisztérium jóváhagyta a gyűjtőköri bővítési kérelmet, és országos gyűjtőkörű szakmúzeumi státuszt adott. Megszületett az Atomenergetikai Múzeum.

Múzeumi élet/képek

Beregyei Miklós nevéhez fűződik az atomerőmű alapkövének megtalálása is. A Tájékoztató és Látogatóközpont építése 1993-ban kezdődött, és 1995. szeptember 28-án nyitották meg. A megnyitásra készülve, a kiállítóteremben már az üzemtörténeti gyűjtemény anyagából is terveztek kiállítani tárgyakat. Ebben az időben Miklós körbejárta az erőmű raktárait, és a 305-ösben egy nagy ládát fedezett fel. A raktáros nem tudta, mi van benne, mert még nem bontották fel. Miután kinyitották, kiderült, hogy az atomerőmű 1975. október 3-án elhelyezett alapkövet rejti a hatalmas, megmozdíthatatlan láda. Miklós szívügyének tekinti a helyi sajtó történetének kutatását, ennek eredménye, hogy négy kötetben feldolgozta és kiadta Paks sajtótörténetét.

Másik szenvedélye a fotózás. A városi helytörténeti bizottság elnökeként már az 1980-as évek elejétől fotózott a városban, majd 1991-től az erőmű üzemi területén is. A múzeum több mint százézes fotótárának alapjait ő rakta le.

Az *Atomerőmű* magazin elődjének, az *Atomerőmű újságnak* tíz évig volt a főszerkesztője, ez idő alatt százket számot szerkesztett. Az atomerőmű több kiadványát – *Évkönyv*, *Gyűjteményi Szemle*, *Emlékező Füzetek* – is ő állította össze hosszú évekig.

Paks kulturális életének is mindig aktív résztvevője volt. A helytörténettel foglalkozó Jámbor Pál Társaság elnöke, a *Paksi Tükör* című kulturális folyóirat főszerkesztője volt, de alapítója és első szerkesztője volt elődjének, a *Paksi Mozaiknak*, valamint a *Paksi Hírnöknek* is.

Újságírói tevékenységéért 1998-ban Urántoll díjban részesült. Megkapta az Országos Honismereti Szövetség aranyérmét, múzeumi munkájának elismeréseként életműdíjat vehetett át, 2018-ban pedig a magyar kultúra napján „A Tolna Megyei Művészetért” ezüstplakettal ismerték el tevékenységét.

Miklós a mai napig aktív részese a múzeumi szakmunkáknak, kutat, ír és tanácsaival segíti kollégáit, akik ezúton is szeretnék megköszönni fáradhatatlan munkáját, és még sokáig számítanak a segítségére.

Atomenergetikai Múzeum

Fotó: Atomenergetikai Múzeum/archív

Köszöntötték az olimpikonokat

Népes társaság, szurkolók, barátok, hozzátartozók várták az ASE csarnok előtt a párizsi olimpiáról hazatérő sportolókat, hogy ünnepeljék, köszöntsék őket az egyesület által tartott ünnepségen. A cselgáncsozó Pupp Réka, Gercsák Szabina, valamint a kajakos Pupp Noémi képviselték a klubot az ötkarikás játékokon.

– Paks egy alig húszeszes város, hogy ilyen nagyszerű sportolói vannak, az előtt kalapot kell emelni, és arra is különösen büszke vagyok, hogy saját edzőink is részt vettek a lányok fejlődésében – mondta dr. Horváth Péter János, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. vezérigazgatója. Hozzátette: úgy gondolom, hogy egy ekkora ország, mint Magyarország a tizenkilenc éremmel és az éremtáblázaton a tizennegyedik hellyel többet teljesített, mint amit sokan gondoltak volna.

Dr. Kovács Antal, az Atomerőmű Sportegyesület elnöke azt mondta, hogy felértékelődik az olimpiai szereplés, egyre több országban veszik nagyon komolyan, nő azoknak a száma, akik érmet nyernek, vagy pontszerzők lesznek. – Nagyon értékes, hogy három versenyzőnk is ki tudott jutni az olimpiára, és összességében két éremmel, és egy pontszerző hellyel jöttek haza – húzta alá.

Pupp Noémi kajak négyes 500 és kajak kettes 500 méteren bronzérmet nyert. – Az olimpiát megelőzően tudtuk, hogy ha négyesben olyan pályát megyünk, amit önmagához képest mindenki a legjobban tud, az bármire elég lehet, és nagyon örülünk annak, hogy ez egy bronzérem lett – összegzett. Felidézte a kajak kettes döntőt is, amiről azt mondta, visszatekintve hihetetlen, hogy az utolsó 150, sőt az utolsó 50 méteren is mit csináltak a hajóban. – Nagyon so-

Fotók: Babai István

kat jelentett, hogy Réka végig ott volt már az előfutamok során is, illetve a döntős napokra a családom is kiutazott. Az, hogy mindezt ott, együtt élhettük meg, örök emlék marad mindannyiunknak – húzta alá.

Pupp Réka ötödik helyezést lett a női cselgáncsozók 52 kg-os súlycsoportjában. – A mosolyom még nem őszinte, de nyilván majd még alakul a dolog, remélem, hogy az idő majd megszépíti számomra ezt az ötödik helyet. Nagyon jóleső érzés, ahogy Pakson fogadtak, és az, amikor feljöttek a paksi dzsúdósok a reptérre, és olyan hangulatot varázsoltak oda nekem, mintha legalábbis megnyertem volna az olimpiát. Ezeket elraktározom – beszélt róla az ünnepségen. Kiemelte, nagyon örül, hogy élőben tudta

végignézni Noncsi versenyait, és hogy testvérének nem kellett azt megélnie, amit neki, hogy egy hellyel csúszik le az éremről. – Hatalmas nagy élmény volt kint megélni ezt az egészet – húzta alá.

Gercsák Szabina a női cselgáncsozók 70 kg-os súlycsoportjában versenyzett. Kiemelte, nagyon örül annak, hogy Pakson készülhetett, és hogy ilyen csodálatos közeg várta. – Megmondom őszintén, hogy engem nem sokan vártak pontszerző helyre. Nem sikerült úgy szerepelnem, ahogy szerettem volna, nem hoztam érmet, nem hoztam helyezést, de Pakson úgy érzem, hogy szeretnek az emberek, és ennek nagyon örülök – hangsúlyozta.

-joko-

Kostas Flevarakis: egységként kell működnie a csapatnak

Szeptember 28-án idegenben, a Honvéd ellen kezdte a bajnoki menetelést az ASE NB I/A csoportos férfi kosárlabdacsapata. Az előző szezonban Sebastjan Krasovec irányította az együttest, és egészen július 11-ig úgy volt, hogy a 2024/2025-ös idénynek is vele vágnak neki a piros-kékek. Aztán a klub eltérő szakmai látásmód miatt, közös megegyezéssel szerződést bontott a szlovén mesterrel, és rögtön be is jelentette a görög Kostas Flevarakis érkezését. Az ötvenöt éves mester már tizenkilenc évesen elkezdte az edzősködést a PAOK utánpótláscsapatánál, dolgozott a görög elsőosztályban, majd többek között Svédországban, Cipruson, Németországban, Lengyelországban, és az NBA előszezonjában a Denver Nuggets játékosmegfigyelőjeként is tevékenykedett. Magyarországon a Sopron KC vezetőedzője volt a 2021/2022-es bajnokságban. Amikor 2021 őszén átvette az SKC-t, két győzelemnél és hét vereségnél tartott a csapat, vele tizenhárom meccsig veretlenül maradt, ami a leghosszabb győzelmi sorozat a magyar első osztályban. Ezzel feljöttek a második helyre a tabellán.

– Szeptember végén kezdődik a bajnokság. Mennyire elégedett az eddigi munkával?

– Ez a harmadik hét, amióta elkezdtük a felkészülést, ami gyakorlatilag zökkenőmentesen zajlik, keményen edzenek a fiúk, jó fizikai állapotban vannak. Van még egy megoldandó problémánk, játékos találni a négyes-ötös posztra, ami folyamatban van, de ezenkívül gyakorlatilag jól haladunk a munkával.

– A magyar játékosok zömét, gondolom, ismeri, mennyire lehetnek meghatározók a csapatban?

– Az én nézetem szerint ez úgy működik, hogy van a csapat, amelyben nyilván vannak vezéregyenységek, de a csapatnak egységként kell működnie. Ahol eddig dolgoztam, mindig arra törekedtünk, hogy az amerikaiak és a helyi játékosok ne húzzanak szét, hanem tartsanak össze. Nálunk itt van Eilingsfeld János, aki – úgy gondolom –, ha nem lett volna a sérülése, akkor sokkal magasabb szinteken tudna játszani, örülök neki, hogy most egészséges, és tudja a csapatot segíteni. Benke Szilinek vannak külföldi és magyar bajnoki tapasztalatai. Halmi Dani egy nagyon jó, fiatal játékos, aki védekezős-

Fotó: Molnár Gyula

ben is, támadásban is ki tudja venni a részét. Révész Ádi pedig egy igazi harcos, aki a pályán és azon kívül is meg tudja mutatni, hogy ő is össze tudja tartani a csapatot, ha kell. Ez egy komplex gárda, itt mindenkinek nagyon fontos szerepe van. A fiatalok, Geringer Geri, Kékesi Kolos vagy Dorogi Gergő, ha csak öt percet fognak a pályán tölteni, az is nagyon fontos öt perc lesz, akár tudják tartani azt a ritmust, amilyen addig volt a meccsen, vagy akár még följebb is tudják vinni. Lehet, hogy csak három percet játszanak, de ők is fontos szerepet töltenek be, ha a padról jönnek is be.

– A 2021/2022-es szezonban már dolgozott Magyarországon, milyenek itéli meg a magyar bajnokság színvonalát?

– A soproni időkre visszatekintve, onnan már nagyjából az látszik, hogy évről évre egyre erősebb lesz, de az idei, amiben most vagyunk, egy új szituáció. Eggyel kevesebb idegenlégiós lehet a csapatban, ezáltal mindenkinek fontosabb szerepe lesz, és nem csak a magyar játékosoknak. Lehet, hogy majd egy játékos a padról fog tudni

úgy beszállni a meccsbe, ahogy kell. Például Sopronban Valerio Bodon Vincent nem csak a fiatalszabály miatt játszhatott, hanem azért, mert neki megvolt a tehetsége, képessége. Sokszor többet játszott, mint egy külföldi játékos. Úgyhogy a külföldi játékosok létszámcsökkenése nyilván egy új szituációt eredményez, amihez alkalmazkodni kell nemcsak nekünk, hanem a többi csapatnak is.

– Milyenek az első benyomásai a városról, a környezetéről?

– Paks egy kisváros, ezért amikor elkezdtem tárgyalni a játékosokkal, azzal kezdtem, hogy mire számítsanak. Nevezetesen, hogy tökéletesen lehet koncentrálni arra, amiért mindenki itt van, a kosárlabdára, a munkára, arra, hogy fejlődjünk és haladjunk előre. Nem olyan, mint egy nagyváros, bár akárhol jártam, mondjuk Thesszalonikiben vagy Stockholmban, mindenhol ugyanaz a történet: jönni kell és csinálni a munkát, és eredményesen kell csinálni. Nyilván előfordul egy-egy szabadnap, olyankor szeretek körülnézni.

Kovács József

Mozgalmas hetek állnak a Paksi FC mögött

Tartalmasan és eseménydúsán telik az augusztus a Paksi FC háza táján. Az OTP Bank Ligában a nyár utolsó hónapjában az Újpest legyőzése után vereség Zalaegerszegen, majd hazai pályán győzelem az újonc Nyíregyháza ellen, ráadásként a zöld-fehérek menetelnek a nemzetközi porondon is.

Eddig nagyszerűen bírják a ketős terhelést Bognár György tanítványai. Az OTP Bank Ligában a diósgyőri döntetlen (2:2) és az Újpest elleni hazai győzelem (2:1) jó rajtnak mondható. A harmadik fordulóban Zalaegerszegen vendégszerepelt a PFC. A Konferencia Ligában is érdekelt zöld-fehérek a magyar bajnokot megelőzően, a Fehérvári úton 3:0-ra kiütötték a montenegrói FK Mornar Bart. A sűrű versenynaptár miatt Bognár mester

Fotó: Molnár Gyula

több helyen is változtatott a csapat összeállításán, így a korábban kevesebb időt pályán töltő játékosok is szerephez jutottak Zalaegerszegen. A jó kezdés után sajnos kissé szétesett a PFC, aminek 3:1-es vereség lett a vége. A bekapott három hazai góla a 83. percben Ötvös Bence találatát jelentette a „szépségtapaszt”. Kesergésre nem maradt idő, hiszen Zalából

a csapat egyenesen Montenegróba utazott a kupavisszavágóra. Az FK Mornar Bar vendégeként Bődéék 2:2-es döntetlent játszottak, így összesítésben 5:2-vel a selejtező play off körébe kerültek. A nemzeti bajnokság negyedik fordulójában az újonc Nyíregyháza látogatott a Fehérvári útra. Kinyik Ákos már az 5. percben betalált, erre Tamás Olivér még vá-

laszolt, azonban a szünet előtt Silye Erik is jókor volt jó helyen. A második játékrészben az eredmény már nem változott, maradt a 2:1. Négy nappal a bajnokot követően Csehországba, a Mladá Boleslavhoz utazott a Paksi FC az Európa Konferencia Liga rájátszásának első mérkőzésére. A csehek kezdtek agilisabban, azonban az első játékrészben nem esett gól. A folytatásban volt minden, öngól a 65. percben, majd jött a Böde paradé: pimasz gól a 80. percben, és a vége előtt gólpasz Papp Kristófnak. De jó lett volna, ha itt lefújja a bírót, de nem, Lenzsért a 96. percben kiállították, a szabadrúgást a csehek belőtték, így a vége 2:2-es döntetlen. A visszavágót lapzártánk után rendezték. Hír még a csapat háza tájáról, hogy Szappanos Péter Szaúd-Arábiába igazolt, helyére Kovácsik Ádám érkezett Mezőkövesdről. -dt-

Gyertyaláng

MÜLL-PATRIK
TEMETKEZÉS

Irodavezető: Müller Pálné

7030 Paks, Szent István tér 7.
Tel.: 75/310-698, 75/314-597

Paks Fehérvári és Kálvária u. temetőgondnokság:
75/310-698

ÜGYELET: 0-24h Tel.: (30) 947-6346 • (30) 929-5609

Hegyi terepeken futottak a paksiak

Kétévente rendezik meg Szlovéniában a négynapos Cerkno Kupát, ahol idén tizenegyen képviselték a PSE tájfutószakosztályát. Kiss Gábor szakosztályvezető beszámolója szerint a terepek meglehetősen kövesek, sziklásak és rendkívül szintesek voltak. A négy nap összetett eredménye alapján az utánpótláskorú Nyirati Emma N12-ben 6., Böröcz-Kiss Dániel F14-ben 7. és Schreiner Balázs szintén F14-

ben 9. lett. Szeniorban Aradi Tamás és Kiss Gábor egyaránt 5. helyezést ért el F45 és F40 kategóriákban. Edzői kísérettel teljesítették a pályákat a legfiatalabbak kezdő kategóriában. – Úgy gondolom, hogy az átlag magyar terepekhez képest sokkal részletgazdagabb szlovén hegyi terepeken való versenyzés jó alapot, illetve rutint adott a versenyzőknek – mondta Kiss Gábor.

-kgy-

Fotó: magánarchívum

TUDTA?

**Magyarországon
az összes hulladéknak
már több mint
kétharmadát
újrafeldolgozzák.**

Fotó: Babai István/archív

Megfejtésével önkormányzati ajándécsomagot nyerhet.

LEVERT	NOÉ HEGYE	SIRAL-MASAN	ANGOL MÉRFOLD FÜSZER	OROSZ HANG-SZER	NAGY-VÁRAD NULLA	TÓZSDE-ÜGYNÖK	FÉRFINEV HAMIS	POZITÍV ELEKTROD	KNOCK OUT
1									OXIGÉN SZÁRMAZIK
TÜSKE-PÁRNA					... DAHL SZIN. NŐ V. ... PACINO				NEHÉZFÉM
A 7 VEZÉR EGYIKE			MEG-VEHETŐ				SZÁRAZ NÖVENY USA TAGALLAM		
NEVES			VÁLLKENDŐ					MARIO ... MONACO NY-AFRIKAI FOLYÓ	
				AUTO-TÍPUS ... STEP					
GYAPJÚT BONT					ELÓTAG: LEGI FOLYADÉK			SZOLM. HANG BÉKA-PORONTY	
ÚTIRÁNY						MITIKUS MONDA NÁPOLYI SZELETI			RÓMAI 1000 EZEN A HELYEN
ELLEN-ÉRTÉK		KEZDETÉN VAJ-FAJTA					SIVATAG A TÖKE HOZAMA		ELEM TÍPUS
	ÓSI BIZONY			KILO		ÉDES PÁLINKA SI ANGOLUL			
	ÁRADAT			PÓRUSOS MŰBÖR					
ÉSZAKI PÉNZ SZÁZ SZERBÜL				CIMER-ÁLLAT AZON A HELYEN		PÁRIZSI SZAMÁR TEHERGK. MÁRKA		TORTA-SZELETI	
OND FIA	ELEKTRON ÜRMANÓ	ORÁTOR RÉGI HOSSZM.			... NOVAK SZINESZNO ARGENTIN AUTOJEL				
MAGAD		OSZTÁLY-ZAT NÉVELŐ		DJ-SZABÁS ZÉRÓ					
HITELES MÉRTEK				... DANT VITIA		KATLAN RÉSZEI			

A megfejtés egy szeptemberi kulturális program neve. A megfejtéseket szeptember 6-ig várjuk a 7030 Paks, Dózsa György út 51-53. címre, vagy emailben a paksihirnok@gmail.com-ra. A név mellé telefonszámot is kérünk. Előző játékunk nyertese: Bothné Badics Magdolna

TEMETKEZÉS

Iroda, bemutatóterem:

Paks, Kálvária u. 2.
(földhivattal szemben)

Irodavezető:

Noszkóné Szemenyei Eszter
0620/852-1520

Készlet 0-24h-ig:

0630/936-3255

www.anhurtemetkezés.hu

Paksi Hírnök

Megjelenik kéthetente, 4550 példányban

Kiadja a TelePaks Médiacentrum Nonprofit Kft.

Főszerkesztő: Dallos Szilvia

Szerkesztőség: Paks, Dózsa György út 51-53.

Email: paksihirnok@gmail.com

Telefon: 75/830-380

Nyomda: ATOMIX Kft. Nyomdaüzem

Hirdetésfelvétel: paksitv@paks.hu, paksihirnok@gmail.com

ISSN 0865-560X

Következő megjelenés: 2024. szeptember 13.

Kreatív-hobby alapanyagok webáruháza:
natúr laternékek, akril festékek, paszták és
effektek, rizspapírok, szalvéták, ecsetek,
mini- és tündérbérlők, figurák, kosz-
rúlapok, selyem- és művirágok, termékek,
szaténzalagok, csipkék, textil alapok, vala-
mint egyedi készítésű, kézműves ajándék-
tárgyak kaphatók nálunk.

A rendeléseket a Magyar Postával vagy a
Sameday futárszolgálattal tudjuk elküldeni,
de lehetőség van hétköznap délután
(előre egyeztetett időpontban) személyes
átvételre is Nagydorogon.

Webáruház: www.emiboltja.hu
Cím: 7044 Nagydorog, Róköczi utca 7.
e-mail: info@emiboltja.hu
Tel: +36 30 330 4441

**Hirdessen
a Paksi Hírnökben!**

Részletes tarifablatunk
megtalálható honlapunkon.

További információ:

+36 70/458-9809

Email: paksitv@paks.hu,

paksihirnok@gmail.com

TELEPAKS

MÉDIACENTRUM

WWW.TELEPAKS.NET